

Plan mot kränkande behandling för Östlyckans-förskola, Alingsås kommun

Planen beskriver det kontinuerliga arbetet med förebygga och åtgärda all form av diskriminering, trakasserier och kränkningar samt främja likabehandling. Planen baseras på de bestämmelser som skollag och diskrimineringslag anger.

Typ av styrdokument: Riktlinje

Beslutande instans: Rektor

Datum för beslut: 2023-10-30

Diarienummer: 2023.274 BUN

Gäller för: Östlyckans-förskolan

Giltighetstid: Verksamhetsår 23/24

Revideras senast: Ny plan upprättas varje år

Dokumentansvarig: Hannah Rydén

Läroplan, Lpfö 18

“Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor.”

“Inget barn ska i förskolan bli utsatt för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.”

Grundläggande värden, Lpfö 18

Arbetslaget ska samverka i arbetet med aktiva åtgärder för att förebygga diskriminering och kränkande behandling,

Normer och värden, Lpfö 18

Vision

På vår förskola ska inget barn bli diskriminerat, trakasserat eller utsatt för kränkande behandling.

Varje vuxen på förskolan ska:

- Arbeta med främjande och aktiva åtgärder
- Sätta gränser och ingripa vid olika typer av kränkningar/trakasserier
- Göra en bedömning och vidta nödvändiga åtgärder

Förklaring av centrala begrepp i planen

Barnkonventionen

Barnkonventionen är svensk lag och viktig utgångspunkt i arbetet med denna plan. I barnkonventionen artikel 2 slås fast: Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.

Kränkande behandling

Definitionen av kränkande behandling utgår från skollagen (6 kap 3 §) och avser ett uppträdande, som utan att vara diskriminering, kränker ett barns/elevs värdighet. Det kan till exempel vara nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden eller slag och sparkar. Kränkningarna kan även bestå av utfrysning eller hot. Kränkningar kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. Om det sker

upprepat brukar det även kallas mobbning. Bedömningen görs utifrån omständigheterna i varje enskilt fall. Ofta kan det vara uppenbart att exempelvis en spark eller ett slag är en kränkande behandling. Ibland är det dock svårare att bedöma, till exempel om det rör sig om utfrysning.

Diskriminering

Definitionen av diskriminering utgår från diskrimineringslagen och kan kortfattat beskrivas att någon missgynnas eller kränks. Missgynnandet eller kränkningen ska ha samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna: kön, könsidentitet (vilket kön du känner dig som) och könsuttryck (hur du väljer att uttrycka ditt kön genom exempelvis kläder och frisyrer), etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning (till exempel ateism, islam, judendom), sexuell läggning, funktionsnedsättning (till exempel allergi, adhd eller synskada) samt ålder. Enligt diskrimineringslagen kan diskriminering ske genom sex olika former av diskriminering: direkt diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet, trakasserier och sexuella trakasserier, instruktioner att diskriminera.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Kränkningar benämns trakasserier om de har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna: Trakasserier kan också ske om de är av sexuell natur, då kallas de sexuella trakasserier. Sexuella trakasserier kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade.

Ansvar

Rektor är ansvarig för att varje läsår upprättas en plan mot kränkande behandling och att den förankras hos personalen. All personal på förskolan har ansvar för att känna till och följa planen samt agera där man misstänker eller upptäcker diskriminering eller annan form av kränkande behandling. All personal ska ha ett normkritiskt förhållningssätt och ansvarar för att medvetandegöra planen hos barnen samt ansvarar för att rutinerna i planen följs. All personal har tillgång till dokumentet via Google-Drive.

Förskolans kontinuerliga hälsofrämjande arbete

Det främjande arbetet syftar till att skapa en trygg miljö i förskolan och förstärka respekten för allas lika värde. Det är ett arbete som riktas till alla och bedrivs kontinuerligt och utan förekommen anledning.

Här följer en beskrivning av hur vi kontinuerligt arbetar främjande och förebyggande på vår förskola. Vi arbetar kontinuerligt med klimatet i barngrupper, hur vi talar med varandra och hur vi är mot varandra. I arbetet tas hänsyn till ålder och mognad hos

barnet. Arbetet sker dels på individnivå men även på gruppnivå. Målet för vår verksamhet är att få en miljö där vi lyssnar på varandra (barn-barn, vuxen-barn och vuxen-vuxen), visar respekt och känner trygghet.

- Vuxen närvarande i leken eller observation när barnen leker.
- Både vuxna och barnen initierar lekar i samspel med varandra.
- Lekar initieras genom litteratur
- Styrkebaserat förhållningssätt - lyfter positiva handlingar i leken, i barnens möte och samtal med varandra och mellan vuxna och barn.
- Gemenskapsstärkande aktiviteter
- Vi samtalar med barnen både individuellt och i grupp för att bli medvetna om deras upplevelser i deras vardag på förskolan.
- Vi läser litteratur som handlar om mångfald, olika familjekonstellationer och normer i samhället och barns integritet.
- Vi försöker vara normkreativa, därför kritiserar vi kontinuerligt befintliga normer för att skapa nya normer.
- Vi samtalar med barnen om att vi är olika och tänker olika och att det är positivt att vara olika.

För att undvika kränkningar i vår förskola arbetar vi med barnen i mindre grupper dels för att synliggöra varje barn, skapa trygghet i ett mindre sammanhang och stärka barnens relationer mellan varandra. Konflikthantering sker individanpassat. Vi arbetar med Stopp-ord mellan barnen för att stärka barnens integritet och ett respektfullt förhållningssätt gentemot varandra.

Samverkan och förankring av planen

Planen förankras genom samverkan med barn, personal och vårdnadshavare vilket beskrivs nedan.

Samverkan kring arbetet i denna plan ska ske med alla som deltar i utbildningen. Personalen kartlägger, analyserar och utformar mål och åtgärder i samverkan med rektor och specialpedagog och i samverkan med barnen.

Vårdnadshavare ges möjlighet att vara delaktiga och ge synpunkter vid föräldramöten, utvecklingssamtal och daglig kontakt.

Planen ska alltid delges vikarier och vara tillgänglig på kommunens hemsida.

Barnens delaktighet och inflytande

- Pedagogerna observerar och kartlägger vad som sker i barngruppen vad det gäller diskrimineringar och kränkningar, dels för barn som inte har ett verbalt språk och för att upptäcka normer som kan finnas i barngruppen/förskolan.
- Miljön anpassas för att vara tillgänglig för alla barn
- Vi försöker låta barnen vara med och planera aktiviteter, utifrån ålder och mognad

Varje vårdnadshavare ska verka för att:

- ge sitt barn grundläggande värderingar kring människors lika värde
- alltid kontakta förskolan när kännedom om diskriminering eller kränkning uppstår

Vårdnadshavarnas delaktighet och inflytande

Vårdnadshavarna skall erbjuds delaktighet och inflytande genom att de informeras om planen vid möte för vårdnadshavare på höstterminen samt vid utvecklingssamtal på vårterminen. Planen skall också finnas publicerad på hemsidan. Eventuella mål kan också komma att dokumenteras via UNIKUM, beroende på område.

Personalens delaktighet

Personalen skall göras delaktiga genom att delta i utvärderingen av läsårets prioriterade mål vid slutet av läsåret. Personalen skall också genomföra observationer och kartläggningar för att slutligen delta i arbetet att forma årets prioriterade mål. Personalen skall också utvärdera arbetet med de prioriterade målen i delanalyserna löpande under läsåret.

Utvärdering av föregående års prioriterade mål

Planen utvärderas varje år. Här beskrivs vilka åtgärder som genomförts och om de haft någon effekt.

Mål från föregående läsår 22/23	Mer och tydligare bildstöd utomhus
Aktiva åtgärder	<ul style="list-style-type: none"> • kartlägga vart vi upplever att bildstöd är ett bra komplement och sedan skriva ut relevanta bilder, laminera och sätta upp. • Alla avdelningar kartlägger och vi sammanställer sedan tillsammans till måndag 14/11-22 vad vi kommit fram till och utser vem som ansvarar för att ta fram materialet. • Sortera upp i förrådet och sätta upp bildstöd för materialet så det är lättare för barnen vid sortering. Kan utepedagog göra detta tillsammans med ytterligare 1 pedagog från resp avdelning. (Ullis, Linda & Marie) • Varje pedagog ansvarar för att ha en

	bildknippa med sig vid utevistelsen för att bredda möjligheten för kommunikation.
Resultat	Bildstöd har satts upp men rivits ner i omgångar. Vi ser att när bildstöd finns är ett stöd i kommunikationen och som stöd i att hitta aktiviteter.
Analys	Vi behöver fortsätta och använda bildstöd i våra utemiljöer för att främja goda relationer ute, i konflikthantering och som stöd/inspiration i att hitta aktiviteter ute. När bildstöd skapas göra flera kopior. Vi behöver som ytterligare åtgärd skapa en bättre struktur i förrådet för att göra det mer tillgängligt för barnen, att nå och kunna ta fram material mer självständigt.

Mål från föregående läsår 22/23	Skapa lekstationer utomhus
Aktiva åtgärder	Tillsammans ta beslut om vad vi ska köpa in för material och vilka typer av stationer vi kan tänka oss lockar barnen till lek.
Resultat	Alla tillsammans på studiedagen den 31/10-22
Analys	Mer material har köpts in och till viss del introducerats i barngruppen. Fasta stationer behöver vidareutvecklas och implementeras ute på gården. Som en del i kompetensutvecklingsinsatsningen kring lärmiljöer fortsätter arbetet med våra lärmiljöer utomhus.

Kartläggning av risker i verksamheten, analys av orsaker samt genomförande av åtgärder

Syftet med en kartläggning är att identifiera risker som ska ligga till grund för planeringen av de åtgärder som ska genomföras för att förebygga och förhindra kränkande behandling, trakasserier och diskriminering.

Alla barn ska ha möjlighet att utvecklas utan att diskrimineras av andras normer och föreställningar. Vi har valt att arbeta utifrån "Kompisböcker" för att barnen ska få mer kunskap om värdegrund och att hur ska man vara en bra kompis.

Risker kränkande behandling

Förskolan ska förebygga och förhindra kränkande behandling

Kartläggning av Risker

- Många barn på liten yta
- Övergångar
- Samtal som vuxna inte hör
- Arbetsbelastning/Personaltätthet

Analys

- Risker för kränkningar bedömer vi som ökade när pedagoger inte finns närvarande eller uppmärksammar. Detta kan bero på antalet barn i förhållande till vuxna, dörrar som är stängda, lokalernas utformning och även personalfrånvaro där barnen leker, undanskymda platser där personal har svårt att se speciellt när vi är underbemannade.

Risker identifierade utifrån diskrimineringsgrunderna

I arbetet för att motverka diskriminering är det viktigt att tänka på att arbetet inte handlar om att åtgärda problem som redan har uppkommit i ett *enskilt fall*, utan om att förebygga att barn diskrimineras eller på annat sätt får begränsade möjligheter i förskolan.

Kön

Förskolan ska förebygga och förhindra könsdiskriminering. Förskolan ska också förebygga och förhindra trakasserier som har samband med kön liksom sexuella trakasserier. Trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjliganden och skämt kopplade till ett barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är av sexuell natur. Det kan dock vara svårt att identifiera sexuella trakasserier bland barn i förskoleålder. Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

Förebyggande åtgärder och främjande insatser

Kartläggning av risker

- Personal klassificerar pojkar och flickor.
- Förskolan erbjuder ett för smalt utbud av normbrytande innehåll för att spegla samhället i övrigt. (ex. Sånger, Sagor, Litteratur, Lekmaterial m.m.) samt kompletterar det barnen möter i TV, böcker, kläder och lekmaterial utanför förskolan.
- Pedagogens utbildningsnivå.

Analys

- Att pedagoger generaliserar när barnen är i grupp och förväntar eller ursäktar beteenden utifrån kön istället för person. Säger saker som exempelvis: "vi sitter ner i samlingsgruppen flickor"
- Utbud av material, sånger m.m kan begränsa innehållet i förskolan. Det kräver ett intresse och medvetenhet för att hitta material som är varierande.

Könsidentitet och könsuttryck

Kartläggning av risker

- Att personalen har den traditionella inställningen vad som är flick- pojkgigt ex kläder, lekar, leksaker.
- Förskolan erbjuder ett för smalt utbud av normbrytande innehåll för att spegla samhället i övrigt. (ex. Sånger, Sagor, Litteratur, Lekmaterial m.m.) samt kompletterar det barnen möter i TV, böcker, kläder och lekmaterial utanför förskolan och i hemmiljö.
- Samtal mellan barn som pedagoger inte hör
- Stereotyper lekar

Analys

- Invanda mönster och tankesätt på hur pojkar och flickor ska vara.
- Utbud av material, sånger mm kan begränsa innehållet i förskolan. Kräver ett intresse och medvetenhet hos pedagogerna för att hitta material som är varierande, skapa könsöverskridande miljö.
- Stängda dörrar.
- Hög arbetsbelastning och personaltäthet.

Etnisk tillhörighet

Kartläggning av risker

- Föräldrar och pedagogers fördomar, som kan avspeglas på barnen
- Hög arbetsbelastning/personaltäthet
- Svårigheter i samarbete med vårdnadshavare pga brister i gemensamt språk.
- Förskolan erbjuder ett för smalt utbud av normbrytande innehåll för att spegla samhället i övrigt. (ex. Sånger, Sagor, Litteratur, Lekmaterial m.m.) samt kompletterar det barnen möter i TV, böcker, kläder och lekmaterial utanför förskolan.
- Samtal mellan barn som pedagoger inte hör.

Analys

- Man har inte korrekt fakta och bygger sina åsikter bara på antagande
- Barn kan dra sig undan och kränka varandra när inga vuxna finns i närheten. Ex ensamlek med stängda dörrar.
- Ett eller ett fåtal barn ökar risken för utanförskap. Svårigheter i samarbete med föräldrar

- Utbud av material, sånger mm kan begränsa innehållet i förskolan. Det kräver ett intresse och medvetenhet hos pedagogerna för att hitta material som är varierande.
- Hög arbetsbelastning och personaltäthet.

Religion eller annan trosuppfattning

Kartläggning av risker

- Pedagogerna har inte tillräckligt stor kunskap om olika levnadsregler, kultur och religion.
- Alla kan inte gå med på aktiviteter som Svenska kyrkan bjuder in till.
- Förskolan erbjuder ett för smalt utbud av normbrytande innehåll för att spegla samhället i övrigt. (ex. Sånger, Sagor, Litteratur, Lekmaterial m.m.) samt kompletterar det barnen möter i TV, böcker, kläder och lekmaterial utanför förskolan.

Analys

- Personalen saknar eller har bristfällig kunskap i ämnet.
- Pedagoger ställer inte tillräckligt med frågor till vårdnadshavare vid ex. vid inskolningssamtal för att få en kartläggning angående familjens religion.
- Utbud av material, sånger mm kan begränsa innehållet i förskolan. Det kräver ett intresse och medvetenhet hos pedagogerna för att hitta material som är varierande.

Funktionsnedsättning

Kartläggning av risker

- Lokalernas utformning
- Hög arbetsbelastning/personaltäthet
- Ekonomi
- Pedagogers kompetens/utbildning
- Förskolan erbjuder ett för smalt utbud av normbrytande innehåll för att spegla samhället i övrigt. (ex. Sånger, Sagor, Litteratur, Lekmaterial m.m.) samt kompletterar det barnen möter i TV, böcker, kläder och lekmaterial utanför förskolan.
- Samtal mellan barn som pedagoger inte hör.

Analys

- I nuläget är inte miljöer och den pedagogiska utformningen av verksamheten utformad på ett sådant sätt att kunna möta barn med ex. rullstol. Anpassningar och förändringar skulle behöva ske utifrån barnets behov.
- Pedagogers arbetsbelastning och utbildning kan påverka bemötande, planering och utförande av verksamheten.
- En bidragande faktor kan vara ekonomi i frågan om resurser i form av personal och material/miljö.
- Utbud av material, sånger mm kan begränsa innehållet i förskolan. Det kräver ett intresse och medvetenhet hos pedagogerna för att hitta material som är varierande.
- Stängda dörrar.
- Personaltäthet och hög arbetsbelastning.

Sexuell läggning

Kartläggning av risker

- Samtal mellan barn som vuxna inte hör.
- Förskolan erbjuder ett för smalt utbud av normbrytande innehåll för att spegla samhället i övrigt. (ex. Sånger, Sagor, Litteratur, Lekmaterial m.m.) samt komplettera det barnen möter i TV, böcker, kläder och lekmaterial utanför förskolan.

Analys

- Pedagoger erbjuder media/litteratur om heterosexuella par. Att det sker kränkningar mellan barnen i situationer som pedagogerna inte hör, främst vad gäller våra fritidsbarn(ökad risk).
- Utbud av material, sånger mm kan begränsa innehållet i förskolan. Det kräver ett intresse och medvetenhet hos pedagogerna för att hitta material som är varierande.
- Stängda dörrar.
- Hög arbetsbelastning och personaltäthet.

Ålder

Kartläggning av risker

- Generalisering utifrån ålder
- Samtal mellan barn som pedagoger inte hör.
- Pedagoger kritiserar och berömmar utifrån ålder.

Analys

- Att pedagoger jämför barnen utifrån ålder. Ser inte till individens mognad och utveckling.
- Stängda dörrar.
- Hög arbetsbelastning och personaltäthet.

Årets prioriterade mål och aktiva åtgärder

Föregående års utvärdering tillsammans med behov förskolan identifierat i sin risk- och kartläggning ligger till grund för årets insatser. Åtgärderna tidsplaneras och genomförs så snart som möjligt.

Mål 1	Skapa meningsfulla, goda och trygga möten i vår utomhusmiljö.
Aktiva åtgärder	<ul style="list-style-type: none"> • Återintroducera bildstöd utomhus • Påbörja arbetet med stationer utomhus som ska möta läroplanens mål - introducera 1 i taget • Pedagoger ska ha gemensamt förhållningssätt utomhus • Barnen är delaktiga i upprättandet av trivselregler på gården.
När? Ansvarig	Alla pedagoger på Östlyckans förskola
Uppföljning	<ul style="list-style-type: none"> • Vi planerar för att ha utemiljön som stående punkt på våra nyinförda husmöten där utemiljön ska lyftas för att kunna följa behov och insatser ute. 1-2ggr i månaden. • Arbetslagen observerar och kartlägger behov och insatser i utemiljön som ska tillsättas utifrån intressen i sitt kontinuerliga reflektionsarbete.

Rutiner för när diskriminering eller kränkande behandling förekommit

Förskolan har en skyldighet att agera så snart någon person får kännedom om att ett barn känner sig utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Det är viktigt att det enskilda barnets upplevelse av det inträffade är utgångspunkt för utredningen kring vad som hänt. En utredning bör allsidigt belysa vad som inträffat och analysera orsakerna till händelsen.

Åtgärderna kan riktas direkt till den som blivit utsatt samt den som kränkt eller vidtas på grupp- och verksamhetsnivå för att förändra strukturer och förhållanden.

Barn- och ungdomsförvaltningen har en gemensamt framtagen rutin samt ärendegång. Den finns tillgänglig här:

<https://alfresco.alingsas.se/share/proxy/alfresco/api/node/content/workspace/SpacesStore/53a9bb56-ebda-425d-9c7c-8433c85614b1/Rutin-kr%C3%A4nkande%20behandling%20191218.pdf?a=true>

Tillvägagångssätt vid misstanke om diskriminering eller kränkande behandling

Syftet med att anmäla och utreda är att säkerställa att kränkningarna upphör. I vissa fall kan ärendet vara utagerat och omhändertaget i utredningsarbetet. I andra fall behöver en handlingsplan upprättas och följas upp. Åtgärderna kan riktas direkt till

den som blivit utsatt samt den som kränkt eller vidtas på grupp- och verksamhetsnivå för att förändra strukturer och förhållanden.

- När det finns misstanke om att ett barn blivit utsatt för diskriminering eller kränkande behandling ska alltid en anmälan om kränkande behandling upprättas, en sådan lämnas till rektor.
- Ta reda på vad som har hänt, samtala med den som blivit utsatt och den som har utsatt prata med andra som kan ha sett något. Detta ska ske skyndsamt, helst samma dag som händelsen.
- När en anmälan om kränkande behandling upprättas ska vårdnadshavare alltid meddelas. Efter att en anmälan upprättas ska en utredning påbörjas. I samband med utredningen kan ytterligare samtal vara nödvändiga för att reda ut vad som hänt.
- Rektor ansvarar för utredningen. Anmälan och utredning lämnas alltid till huvudmannen.

Om personal utsätter barn för diskriminering eller kränkande behandling

Om någon person utsätter ett barn för diskriminering eller kränkande behandling görs även då en anmälan.

Vill du som vårdnadshavare anmäla en kränkning kan du kontakta personalen eller rektor. Alternativt kan du använda blankett som du finner på förskolans hemsida som lämnas till skolans rektor.

Det är rektor som ansvarar för förskolans likabehandlingsarbete. Kontakta rektor om du har frågor.

Telefonnummer till förskolan:

Rektor 0322 - 61 60 46

Avdelningar Skogsstjärnan, Trollsländan, Dagugglan & Nattugglan

Bilagor